

Mottagare
Regionstyrelsen

Uppdrag. Säkerställa processer för budgetnivåer i investeringsbudgeten

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar att återrapporteringen tas emot.

Sammanfattning

Enligt beslut i regionfullmäktige 2023-06-19, § 104, fick samtliga nämnder i uppdrag att ta fram en process för att säkerställa att det finns resurser för att genomföra de investeringar som äskas i investeringsbudgeten.

Socialnämnden bedömer att det finns god kontroll på investeringsprocessen.

Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömer att det finns en ändamålsenlig process för att säkerställa att investeringsbudgeten som äskas i mål- och budgetskrivelsen nyttjas.

Tekniska nämnden återrapporterar att ett arbete har inletts inom förvaltningen för att säkra att den investeringsbudget som beslutas också kan genomföras under den period då budgeten tilldelas.

Barn- och utbildningsnämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden återrapporterar att investeringsprocessen har setts över och tydliggjorts för att säkerställa att det finns resurser för att genomföra de investeringar som äskas i investeringsbudgeten.

Regionstyrelseförvaltningen återrapporterar att den utveckling som skett, med införande av investeringspotter, ny lokalförsörjningsprocess och process för att redovisa långsiktiga investeringsbehov, har förbättrat regionstyrelseförvaltningens investeringsprocess.

Räddningstjänsten och miljö- och byggnämnden har inte inkommit med återrapportering av uppdraget.

Regionsstyrelseförvaltningens bedömning är att de förändringar som förvaltningarna beskriver är positiva och ger en bra grund för fortsatt arbete.

Ärendebeskrivning

Enligt beslut i regionfullmäktige 2023-06-19, § 104, får samtliga nämnder i

uppdrag att ta fram en process för att säkerställa att det finns resurser för att genomföra de investeringar som äskas i investeringsbudgeten. Uppdraget ska återrapporteras till regionstyrelsen i mars 2024.

Socialnämnden bedömer att det finns god kontroll på investeringsprocessen. Socialnämnden har endast ett fåtal investeringsprojekt och det rör främst boenden, dels äldreboenden, dels bostad med särskild service LSS. Förvaltningen har bostadsförsörjningsplaner som sträcker sig tio år framåt i tiden och dessa planer uppdateras kontinuerligt utifrån nya befolkningsprognoser. Socialnämnden beslutar om reviderade bostadsförsörjningsplaner, lokalförsörjningsplan samt 10-årigt investeringsbehov. Utifrån dessa underlag äskas medel i den 5-åriga investeringsplanen. Planen är framtagen tillsammans med projektavdelningen på teknikförvaltningen för att få den så realistisk som möjligt och för att säkra att det finns resurser. Det kan bli förseningar i stora byggprojekt beroende på yttre faktorer men detta är faktorer som är svåra att förutsäga.

Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömer att det finns en ändamålsenlig process för att säkerställa att investeringsbudgeten som äskas i mål- och budgetskrivelsen nyttjas. De anger vidare att deras process för att säkerställa att det finns resurser för begärda investeringar i mål och budgetskrivelsen är att i största möjliga mån upphandla investeringar tillsammans med Region Stockholm, att årligen uppdatera den långsiktiga investeringsplanen som sedan bryts ner till såväl upphandlingsplan som investeringsäskande i mål och budgetskrivelsen. Vidare anger nämnden att investeringsbehovet till stor del täcks av den pott som regionfullmäktige tilldelar nämnden, vilket beslutades inför budget 2023, ger också förvaltningen möjlighet att ha en långsiktighet i upphandlings- och investeringsplanen.

Hälso- och sjukvårdens investeringspott har under senare år nyttjats i det närmaste fullt ut. Detta tyder på att förvaltningen planerar resurserna ändamålsenligt. De större investeringsprojekten gällande medicinsk teknisk utrustning hanteras vid sidan om investeringspotten. Att investera i medicinsk teknisk utrustning blir allt mer komplicerat. Det är avancerade utrustningar innehållande både medicinsk teknik som hela tiden utvecklas, olika typer av IT-lösningar och ofta känsliga personuppgifter att ta hänsyn till. Som alltid finns det risk för olika typer av komplikationer i upphandlingarna som gör att den tänkta processen sätts ur spel och investeringen blir fördröjd.

Investeringar i lokalprojekt beställs av teknikförvaltningen där hälso- och sjukvårdsförvaltningens lokalstrateg alternativt vårdlokalsutvecklare deltar i projektet men driver inte projekten. Inför mål- och budgetskrivelsen sker alltid en avstämning med teknikförvaltningen.

För att investeringsutfallet för de mer omfattande investeringarna inte ska behöva kompletteringsbudgeteras till kommande år, behöver upphandling starta året före det år som investeringen finns i budget. Därav är det viktigt för förvaltningen att regionfullmäktiges investeringsbeslut fortsätter att vara två-årigt, med resterande 3 år i plan. Att inför varje år veta att det finns en

investeringspott att nyttja för investeringsutgifter är en framgångsfaktor för förvaltningen att arbeta effektivt med investeringar.

Även om ovanstående gör att förutsättningarna finns för att kunna genomföra de investeringar som äskas, är begränsningen av resurser såsom projektledare, medicinsktekniska ingenjörer och resurser från inblandade verksamheter en ständig riskfaktor, då dessa ska räcka till samtliga anskaffningsprojekt, inte enbart investeringsprojekt.

Tekniska nämnden återrapporerar att ett arbete har inletts inom förvaltningen för att säkra att den investeringsbudget som beslutas också kan genomföras under den period då budgeten tilldelas. Målsättningen att ha en resurssäkrad investeringsbudget som är möjlig att genomföra har kommunicerats till ansvariga chefer inom förvaltningen. Kravet att budgeten ska resurssäkras innan äskanden görs i mål- och budgetskrivelse har tydliggjorts. I processen ingår nu att samtliga avdelningschefer träffar förvaltningschef och ekonomichef för att redovisa förslag till investeringsbudget, och hur den resurssäkras såväl inom avdelningen som hos projektavdelningen i de fall de ska driva projekten. Om budgeten ser ut att vara större än vad som är realistiskt att genomföra skjuts vissa projekt på framtiden och i de fall där det inte bedöms som möjligt äskas om erforderlig resursförstärkning.

Med dagens budgetmodell, där nämnderna tilldelas investeringsramar istället för budget per projekt, ges förvaltningen större möjlighet att omdisponera budgetmedel mellan olika projekt. Istället för att utöka den totala investeringsbudgeten kan istället medel omfördelas från projekt som av olika skäl försenats.

Budgetmedel som vid årsskifte är oförbrukade kan föras över till kommande året genom kompletteringsbudgeten. Idag görs en mer noggrann genomgång av de förslag till kompletteringsbudget som avdelningarna tar fram. Tydliga skäl ska anges för de budgetmedel som flyttas över och regelverket att det bara ska avse resurssäkrade projekt som är pågående eller som startas nästkommande budgetår tillämpas mer strikt än tidigare. Oförbrukade medel för investeringsprojekt 2023 uppgick till 477 miljoner kronor. 371 miljoner kronor har förvaltningen begärt ska kompletteringsbudgeteras och föras över till 2024 års investeringsbudget vilket innebär att 106 miljoner kronor inte förs över. Det här innebär en väsentlig förändring jämfört med hur kompletteringsbudgeten har använts tidigare. Värt att notera är att av begärd kompletteringsbudget avser 130 miljoner kronor projekt där budgetmedel förts över till teknikförvaltningen från andra förvaltningar.

Region Gotland har under 2023 sjösatt en ny lokalförsörjningsprocess. Processen innebär att lokalanskaffning ska utgå från de behov som uttrycks i regionens lokalförsörjningsplan och som ska ingå i en regiongemensam process inför beslut. En viktig del av processen är framförhållning och systematiskt

genomförda behovsanalyser. Det här kommer leda till högre kvalitet för de budgetäskanden som görs framöver.

Inom ramen för exploateringsverksamheten byggs infrastruktur såsom VA, gator, vägar och parker. Det är mark- och exploateringsavdelningen inom samhällsbyggnadsförvaltningen som ansvarar för planering och ledning av exploateringsprojekten. Planeringen av dessa projekt utvecklas och nu förs en mer aktiv dialog om hur de kan säkras resursmässigt då genomförandet inbegriper resurser hos teknikförvaltningen.

Barn- och utbildningsnämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden återrapporterar att investeringsprocessen har sett över och tydliggjorts för att säkerställa att det finns resurser för att genomföra de investeringar som äskas i investeringsbudgeten. Förvaltningens förslag till en förbättrad investeringsprocess är att innan beslut om äskande av budget för ett investeringsprojekt, bör följande rutin genomgå:

- Att investeringsprojektet är med i den 10-åriga lokalbehovsplanen
- Att nämnden utifrån den 10-åriga lokalbehovsplanen beslutar om förstudier
- När förstudie är avklarad och nämnden ställer sig positiv till investeringsprojektet, beslutar nämnden om att äska investeringsbudget för projektet i enlighet med framtagna förstudier.

Av förstudien skall det även framgå hur förvaltningen kan bära investeringen i framtida driftskostnad.

Regionstyrelseförvaltningen återrapporterar att den utveckling som skett, med införande av investeringspotter, ny lokalförsörjningsprocess och process för att redovisa långsiktiga investeringsbehov, har förbättrat regionstyrelseförvaltningens investeringsprocess. Långsiktigheten i planerna innebär ett fokus på förstudier och avstämningar mellan utförare och beställare i ett tidigt skede. Detta ger mer realistiska beräkningar av äskanden i den femåriga investeringsbudgeten/planen. Potterna ger dessutom förvaltningen en möjlighet att vara mer flexibel när investeringsbehov förändras. Förseningar och fördyringar, på grund av yttre faktorer, kan uppkomma i vissa investeringar vilka kan vara svårt att förutse.

Räddningstjänsten och miljö- och byggnämnden har inte inkommit med återrapportering av uppdraget.

Bedömning

Regionsstyrelseförvaltningens bedömning är att de förändringar som förvaltningarna beskriver är positiva och ger en bra grund för fortsatt arbete.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-04-22
Socialnämnden 2024-03-21, §42
Hälsa- och sjukvårdsnämnden 2024-03-19, §27
Tekniska nämnden 2024-03-26, §47

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2024-03-21, § 42
Barn- och utbildningsnämnden 2024-03-19, §25

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Ulrika Jansson
Ekonomidirektör

Skickas till

Socialnämnden
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Tekniska nämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Regionstyrelseförvaltningen